

Warszawa, dn. 2 czerwca 2026 r.

INFORMACJA PRASOWA

**ŚWIATOWE WYDARZENIE ZNÓW W POLSCE –
MIĘDZYNARODOWY (TY)DZIEŃ ARCHIWÓW W 23 ARCHIWACH PAŃSTWOWYCH**

9 czerwca na całym świecie obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Archiwów. Archiwa Państwowe w Polsce już po raz dziewiętnasty aktywnie włączają się w to wydarzenie, którego skala z roku na rok rośnie – dziś uczestniczą w nim instytucje z kilkudziesięciu krajów na wszystkich kontynentach. W dniach 6–13 czerwca 2026 r. Archiwa Państwowe w całym kraju otworzą swoje drzwi dla zwiedzających, organizując dni otwarte, wystawy, konferencje naukowe, warsztaty oraz wydarzenia edukacyjne i popularyzatorskie, skierowane do różnych grup odbiorców – od badaczy i nauczycieli po rodziny z dziećmi. Tegoroczna edycja odbywa się w ramach Międzynarodowego Tygodnia Archiwów (8–12 czerwca), organizowanego przez Międzynarodową Radę Archiwów (ICA), pod hasłem „#Archiwadla sprawiedliwości: Prawa, pamięć i przyszłość”. W Polsce w obchody włączyły się 23 Archiwa Państwowe, przygotowując program, który wyraźnie podkreśla współczesną rolę archiwów jako instytucji mających znaczenie nie tylko dla badań historycznych, ale także dla funkcjonowania państwa i życia społecznego. — *Międzynarodowy Tydzień Archiwów to jedno z niewielu wydarzeń, które pozwala w tak bezpośredni sposób pokazać rzeczywistą rolę archiwów we współczesnym świecie. Nie mówimy tu wyłącznie o historii. Mówimy o dokumentach, które mają moc – potrafią potwierdzić prawa, rozstrzygnąć sprawy, przywrócić ciągłość pamięci i odbudować wiedzę o przeszłości. Zapraszamy wszystkich, którzy chcą nie tylko zobaczyć dokumenty, ale także zrozumieć, w jaki sposób powstaje wiedza o przeszłości i jakie ma ona znaczenie dla współczesności* — mówi dr Paweł Pietrzyk, Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych.

Międzynarodowy Dzień Archiwów (International Archives Day) obchodzony jest od 2007 roku kilkudziesięciu krajach na całym świecie. Inicjatywa ta ma przypomnieć, że archiwa to nie zamknięte depozyty „starych” dokumentów, lecz przestrzeń żywej edukacji i dialogu międzypokoleniowego.

— *Od osiemnastu lat obserwujemy rosnące zainteresowanie archiwami. Coraz więcej osób przychodzi nie tylko po to, by prowadzić badania naukowe, ale żeby odnaleźć swoje korzenie, zrozumieć historię miejsca, w którym żyją, lub zweryfikować informacje dotyczące ich rodzin. To pokazuje, że archiwa odpowiadają na realne potrzeby społeczne* — komentuje dr Paweł Pietrzyk.

Obchody w Polsce rozpoczną się już 6 czerwca w Koszalinie, gdzie wydarzenie „Archiwek i Przyjaciele” połączy ideę Międzynarodowego Dnia Archiwów z obchodami Dnia Dziecka. Teren archiwum stanie się przestrzenią popularyzacji wiedzy o historii miasta i regionu, a przygotowane działania edukacyjne i interaktywne pozwolą najmłodszym odbiorcom po raz pierwszy zetknąć się z archiwaliami w przystępnej formie. Tego samego dnia zwiedzający będą mogli zajrzeć również do zabytkowej siedziby Archiwum Państwowego w Łodzi, mieszczącej się w dawnym ratuszu, co stanowi ważne przypomnienie o długiej tradycji obecności archiwów w przestrzeni publicznej.

Kulminacja obchodów przypadnie tradycyjnie na 9 czerwca, kiedy archiwa w całym kraju zaproszą do udziału w dniach otwartych oraz wydarzeniach specjalnych. W Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie odbędzie się konferencja naukowa oraz wystawa poświęcona Statutowi Łaskiego – jednemu z najważniejszych zabytków polskiej kultury prawnej i pierwszej próbie kodyfikacji prawa w Królestwie Polskim. Wydarzenie to podkreśla znaczenie archiwów jako instytucji przechowujących fundamenty systemów prawnych i państwowych.

W wielu miastach program obchodów odwoływać się będzie do historii lokalnych społeczności oraz ważnych rocznic. W Częstochowie wydarzenia wpisują się w 200-lecie połączenia Starej i Nowej Częstochowy, pokazując proces kształtowania się nowoczesnego miasta. W Radomiu konferencja naukowa poświęcona zostanie historii parafii ewangelicko-augsburskiej, natomiast w Zamościu zaprezentowany zostanie akt lokacyjny miasta z 1580 roku – jedno z najcenniejszych świadectw jego powstania. W Bydgoszczy natomiast zaplanowano prezentację gry „James Archiwista” oraz innych gier planszowych dotyczących historii, organizowaną we współpracy z Archiwum Państwowym w Lesznie.

Wyraźnym motywem tegorocznych obchodów jest również historia kolei i przemysłu, ukazywana m.in. w Gorzowie Wielkopolskim, Siedlcach czy Szczecinie. To tematyka nieprzypadkowa – kolej jako element modernizacji państwa i społeczeństwa pozostawiła po sobie bogatą dokumentację, która dziś stanowi niezwykle cenne źródło do badań nad przemianami gospodarczymi, społecznymi i kulturowymi.

Międzynarodowy Tydzień Archiwów to także możliwość bezpośredniego kontaktu z archiwaliami oraz z pracą archiwistów. Coraz istotniejszym elementem programu są również działania angażujące odbiorców – gry miejskie, projekty edukacyjne i inicjatywy, które pozwalają aktywnie uczestniczyć w odkrywaniu historii. Współczesne archiwa to także digitalizacja, dostęp online i nowe formy udostępniania zasobów. W 2026 roku wiele wydarzeń odbędzie się również w przestrzeni cyfrowej — od wystaw online po wirtualne prezentacje zbiorów.

— Chcemy, żeby w czasie Międzynarodowego Tygodnia Archiwów każdy mógł tego doświadczyć: zobaczyć dokument sprzed kilkuset lat, zajrzeć do magazynów, porozmawiać z archiwistą i przekonać się, że archiwa są dostępne i potrzebne. Bo prędzej czy później każdy z nas zadaje pytania, na które odpowiedzi znajdują się właśnie tutaj — zaznacza dr Paweł Pietrzyk, Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych.

Obchody zakończą się 13 czerwca w Katowicach, gdzie zaplanowano dni otwarte, wykłady i warsztaty w zmodernizowanej siedzibie archiwum. To ważny element pokazujący kierunek rozwoju Archiwów Państwowych – instytucji, które łączą ochronę dziedzictwa z nowoczesnymi formami udostępniania zasobów i aktywnym udziałem w edukacji społecznej.

Pełny wykaz miast oraz atrakcji podczas Międzynarodowego Tygodnia Archiwów dostępny jest na stronie internetowej: <https://archiwa.gov.pl/miedzynarodowy-tydzien-archiwow-2026/>

Archiwa Państwowe to instytucje, które zajmują się gromadzeniem, przechowywaniem, konserwowaniem oraz udostępnianiem dokumentów i akt publicznych, mających znaczenie dla historii kraju i jego obywateli. Działają na podstawie przepisów prawa, w tym ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach, i są częścią systemu administracji publicznej. Archiwa państwowe pełnią istotną rolę w ochronie dziedzictwa narodowego, umożliwiając badania naukowe, ale także zapewniając dostęp do dokumentów w celach administracyjnych, prawnych, naukowych czy genealogicznych. Archiwa Państwowe składają się z 3 archiwów o charakterze centralnym z siedzibą w Warszawie: Archiwum Głównego Akt Dawnych – przechowującego najważniejsze dokumenty państwa polskiego od średniowiecza do zakończenia I wojny światowej, Archiwum Akt Nowych – przechowującego wytworzone po 1918 r. akta władz centralnych, instytucji i stowarzyszeń o charakterze ogólnopolskim, Narodowego Archiwum Cyfrowego – przechowującego dokumentację fotograficzną, dźwiękową oraz filmową powstałą od początków XX w., 29 archiwów o charakterze regionalnym wraz z oddziałami zamiejscowymi – przechowujących źródła historyczne do dziejów regionu. W Archiwach Państwowych przechowywane są najważniejsze źródła do historii państwa polskiego m.in. dokument Zbiluta z 1153 r. (najstarszy akt prawny sporządzony w Polsce), dokumenty królów i książąt, dokumenty lokacyjne miast np. Krakowa z 1257 r., oryginały Unii Lubelskiej z 1569 r. oraz Konstytucji 3 Maja z 1791 r., dokumenty ważnych osobistości historycznych m.in. Ignacego Jana Paderewskiego, Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Ignacego Daszyńskiego, dokumenty Biura Odbudowy Stolicy dotyczące prac budowlanych prowadzonych w Warszawie po II wojnie światowej, a także setki tysięcy fotografii z Polski i świata m.in. pochodzących ze zbiorów „Ilustrowanego Kuriera Codziennego” oraz Wojskowej Agencji Fotograficznej.

Kontakt dla mediów:

Krystian Cieślak

Naczelną Dyrekcję Archiwów Państwowych

tel. kom. 734 116 940

e-mail: kcieslak@archiwa.gov.pl

Biuro Prasowe, e-mail: media@archiwa.gov.pl